

IN NOMINE JESU !!

SPECIMEN ACADEMICUM,

ΣΤΥΜΠΟΣΙΑ

Veterum, cum primitis Hebræorum,

Exhibens,

Ex occasione verborum quæ habentur
Genesios xxii. Cap. verl. 8.

Quod

COELESTI ANNUENTE NUMINE ;
Permissu item & approbatione
Ampl. Fac. Phil. in Reg. Acad. Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO,
VIRI CELEBERRIMI

DN. MARIA. DOMINI DIS LUNDI
Lingvar. Sacrar. Professoris Ordinarii,
Fac. Phil. h. t. Decani spectabilis, Præceptoris
& Promotoris submissâ animi reveren-
tiâ prosequendi.

*Publico eruditorum Examini modestè
submitit*

CLEMENS THELAUS, Angerm.
In Audit. Superiori, d. 9. Febr. Anno 1695.

Exc. apud Jo. LAURENTII WALLIUM.

Reverendissimo in CHRISTO
Patri ac Domino,

DN. JULIO
MICRANDRO,

S.S. Theol. Doctori Celeberrimo,
Norlandiatum Occidentalium,
a Sacra Regia Majestate clemen-
tissimè constituto Superintendenti
Eminentissimo, Consistorii Her-
nosandensis Præsuli Gravissimo,
Gymnasii & Scholarum per illas
oras Ephoro Adeuratisimo, Pro-
motori ut indubitatisimo ita E-
vergetæ ac Patrono Magno, quo-
vis humanitatis officio ac pieta-
tis cultu maximè deve-
nerando.

Diu mecum ut par erat
perpendi, utrum mihi
citra audaciæ notam
fas esset Reverend. Vestræ di-
gnitati primitias hasce infantiaæ of-
ferre: Sed vicit cunætationem a-
mor, pudorem, nominis tui ve-
neratio, quæ fluctuantis animi af-
fensum tandem in eam partem
flexit, quo bonorum omnium vo-
ta unanimi suffragatione dirigu-
tur. Ita Rev. Vestrâ Dignitatem
esse propensam omnibus, fama un-
diqve ad aures omnium percre-
buit, ut singulari & plus quam pater-
no favore atqve benevolentia, o-
mnes & singulos rei literariaæ Secta-
tores fidos & assiduos proseqvi ac
complecti, nunquam non annixa sit.
Et licet literarium hocce munus
exiguum, gratiisqve minus pro-
pitiis

pitiis formatum, sepulturæ potius
actenebris quam tanti viri luci de-
beatur; nihilominus tamen ex infeli-
citate, benigniorem fortunam mihi
spospondi, futurum nempe ut lucer
nulæ meæ defectum cognosceret.
Tua Reverendissima Dignitas, & in
meis hisce difficultatibus oleum
suæ benevolentiae affunderet. Nam
quæ admodum Sol radios suos non
magis in basilicas quam mapalia
emittit, ita etiam ratione, absqve
veritatis injuria dicere possum de
Reverend. Vest. Dignitate, qvod o-
mnes Musarum Alumnos fortunâ
destitutos, radiis benevolentiae am-
plexa sit. Ideoqve de verbis non
laborabo, qvibus huic munusculo
meo favorem conciliem, sed in hoc
sincerissimo voto desinam, ut
DEUS opt. Max. qui Reverendis.

Vest-

Vestrā dignitatē ad hoc Aus-
plissimum munus evexit, dignetur
omnia in commoda clementer aver-
tere, ut sentiam ego etiam qvem ad-
modum omnes literarum secta-
tores cæteri, Paternam promotio-
nem à Reverendiss. Vest. Digni-
tate, qvam qvoq; submissæ exspecto.
Vivat interea stella Norlandiarum
Occidentalium candida, Musis di-
catæ pubi in emolumentum! vi-
vat vir multæ apud DEUM, &
Regem gratiæ, sibi ac celeberrimi-
mæ familij in singulare solatum!
Vivat deniq; Præful eminentissi-
mus in locum inter beatos
gaudium. Sic vovet & precatur

Vestræ Reverendissimæ Dignitatis

humilimus cliens

C. Thelaus.

Pl. Reverendis & Clarissimis
Dominis

DN. MICHAELIS O L A O S wanberg/

Antehac in Collegio Hernod. Lect. Prim.
Consistoriique Adseffori dudum meritissimo,
jam vero Pastori in Natura vigilantissimo,
& Patris instar reverenter qvovis honore
& obsequii cultu prosequendo.

DN. MICHAELIS O L A O MORTI/

In Gymnasio Hernodiano S.S. Th. LECTORI
primario, ut propinquo, ita Patrono & Pro-
motori indubitatisimo, omni zelo vene-
rando.

DN. MICHAELIS J O N Æ Ömant/

In ead. Collegio Hernodsand. Logices &
Phys. Lectori laboriosissimo, sanguinis vin-
culo mihi juncto & Promotori propensi-
simo, summâ animi reverentiâ æternum
devenerando,

DN. JOHANNI THELAO,

Pastori in Indahl & Siden longe meritissimo,
Patruo meo omni reverentia cultu
etatem suspiciendo,

 Vamvis anxia diu mecum delibera-
tione agitarim, animoque volverim,
quanam ratione mihi apud Vos
Patronos & Macenates optimos quæ
rerem favorem, Vosq[ue] ad promovendi voluntatem
in posterum pellicerem; tamen nihil mihi
occurrebat, quod gratum crederem fore, &
q[uo]d notam ingrat[i] hominis, erga tot s[ecundu]m
præstata beneficia, & omni celebratione majora
merita, effugerem, quam hoc, si specimen
qualecunque Academicum ante pedes Vestros
deponerem, quamvis & illud exile sit, & ita im-
politum, ut ex se ullam conciliare gratiam vix
sit aptum. Nam Patroni optimi, & sum-
mopere observandi, quibus me affectis bonis
memini probè, utpote quod studiorum sub-
sidia subministrasti, admonitionibus sa-
lutaribus plurimum adjuvisti, & sic o-
nnes me benignitatis & favoris Vestrae
radiis illustratum voluisti. Multaque alia
sunt quæ longâ serie recensere, animisque
Vestrīs representare brevitatis prohibet. Dūc
hac cogito, succurrit, vobis non ingratum
fore, animum gratum declarasse, & votis
deinceps conceptis quadantenus respondere cœpisses
Vos

Vos igitur Mæcenates ac Dni reverenter colendi, levidense hoc & minimi pretiis munus in deuoti animi signum indubitatum, simul ac obfidem accipite, mea de cætero studia solitæ gratiæ aura fouete, radios benevolentiae spargite meamque indigentiam respicite. Interim Supremum numen veneror precibus, ut in Vos Patroni Benefactoresque Optimi, omne genus benedictionis largissime effundat, Vestram vitam in Nessoreos annos proroget in Ecclesie, dulcissimæque Patriæ comodum & emolumentum ! Valete,

Vestrar. Plur. Rev. Dignitatum

officiociss.

C. T.

Perexi-

Pereximie atq; Prestanissime

DN. THELAE,
Amice in paucis dilecte.

UT singulari quasi fato primus ex nobilissima Juventute Academica mihi tempore adventus mei innotuisti, sic etiam eorum quas in eadem amo, nemini es secundis. Præterquam enim quod ex uno alterove, nec scio quo casu, tecum habito colloquio, facies tua optima quæque mihi de te polliceri visa est, præcipue id ipsum ipsem ab eo tempore quo Ampliss. Senatus Academicus decreto almæ Nationis Angermannicæ cura & inspectio, ut dicitur, mihi demandata est abundè confirmasti: dum interea quam de te antea concepi spem, morum integritate inque varli generis studiis assiduitate prorsus indefessa, tam privatim in exercitiis, quod ajunt, Nationalibus sœpius, quam publicè inter alumnos Regios, strenue sustinuisti etum.

qvin & longè viciſti. Qvo ipſo fa-
ctum eſt, ut DNN. Praeceptorum tuorum
gratiam & benevolentiam conciliare
tibi difficile non fuerit. Cum itaque
audiam Te Disputationem publicam,
ſolidioris eruditioſis teſtimonium pa-
rare, id Tibi eo impensiſus gratulor,
qvo cum pluribus ſcio Te huc uſque
conſlixiffe diſſicultatibus. Perge jam fe-
lixi ut cæpisti Sydere, nec priuſ gra-
dum ſiſte, qvām honestiſſimam, qvām
Tibi dudum propoſuifти, metam con-
tingas. Sic enim fiet, ut majori gau-
dio & applauſu Te tandem dulcis ex-
cipiat & exſculetur Patria, ſeqve no-
biscum de bono & egregio Cive gra-
tuletur. Vale!

T. T.

LAURENT. BRAUN

M. D. & Pr. Ord.

ſeq.

Ad Juvenem

Præstantissimum & Politissimum

Dn. CLEMENTEM THELAUM,
ANGERM.

Philosophiæ Cultorem indefessum, Ami-
cum suum & commilitem per-
dilectum,

Cum de *Symposiis* veterum publicè disputares
Auctor,

Προσφάνησις:

Ωφίλε ιῦπρ εῆσθαι, σοφὰν ἐπεμά-
τερ τέχναν
ΘΗΛΑΩΣ ἀπόντες Μῆσαι, ὅπι πᾶντα
ἔδιξε,
Τὸν καιρὸν υῦπρ ἀνύων χαλεποῖς ἐνὶ μόχθοις.
Ἔρα πολ' ἐνΦροσύνης ἔχεις τέ κε χάρματα θήσαι.
Ψυχὴν δὲ βάλλων κεδνὸν διδαχῆς πολὺν ἄχθος,
Ἄθλα κληρώσῃ γλυκερῆς, ηγῆ πλήνονος ὅλης.
Πρὸς τὸ παρὸν, περὶ Συμποσίων τὸν κῆδον ἔχοντα
Ἐσπεισθεῖς κλέψαι, μείτεστα δὲ τέμπα πόνοιο
Φοινικὸν, σὺ κάμοις ὅπι νέκταρι καὶ ἀμβροσίη φι
Οὐρανίοις πλημαθήσῃ. Πάντα δὲ ρᾶσαι γένοισθ!

Qvam in tessera m affectus
proni adjecit L. Mg.

DAVID LUND.

In dissertationem eruditam

DE HEBRAEORUM CONVIVIIS

Juvenis egregie Docti & Præstantissimi

DN. CLEMENTIS THELAI,

Amici sincerè dilecti

Tam benè festa doces recutitæ
pocula gentis,
Ac si convivans ipse, THELAE,
fores.

Non Conviva tamen fueras: nam
vina bibuntur
Hebræo, at bibitur Castalis unda
Tibi.

Sed qvondam felix (cernet reje-
ctus Apella)

Cum Patre credentum cælica
vina bubes.

Subito ludebat

TORST. RUDÆN,
Pœf. Prof. Ord.

QJCH DIVAD

I. N. J.

PRO O E M I U M .

Tn animo diu postquam mecum versavi, quo potissimum argumen-
to, teneri ingenii teneras
vires, speciminū loco irem pro-
batum; forte obculit sese in
sacro codice cap. xxi. Geneseos
In eo vers. 8. ubi mentio sic convivis. Atq;
cum in illo argumento multa occurrant sciu di-
gna & necessaria, quae haud parvam lucem adfe-
runt ritibus prisorum cognoscendis, illud dis-
cutiendum mibi, non vane gloriolæ stimulis
actus, sed nobilitate materiei alleolutus, e-
legi. Materia ipsa licet ardua & gravis, tam
& suavis est; suavis in sacris, suavis in
profanis scriptis splendet, resplendetque. Neque
ausus fuisset, de ardua bac materia scrip-
tus, in arenam disputatoriam descendere, nisi
Præceptorum meorum longe honoratissorum
prolixa benignitas, nec non omnibus præconis
decantanda gratia, me quasi torpente ex-
fascitassent, mibique talcar ut hoc facerem.

A

ed-

addidissent. Proinde cum tenuitatis meæ conscius sum, ad benevolentiam Lectoris sinceri configio, ut velit pro suo candore hæc minus docte elaborata, & qvi bonique consulere, & quas hic deprehenderit infantia notæ, benignè interpretari, non vero malevolorum more, livido dente arrodere. Mihi enim erit solatio, si bonis aliquo modo bacce deprehendero placere, cum sciam malis omnia, nisi que ab ipsis proficiuntur, displicere. Nunc D.T.O.M. supplicibus, devotisq; veneror precibus, ut huic conatni meo Spiritus sui elementia adsit, quo in ejus honorem, proprium autem emolumentum vergat.

MOMENTUM I.

Longo tempore solennis obtinuit consuetudo, ut qvi in aliqua concinna materia sunt occupati, in frontispicio explicationem nominis signent: qvi sanè labos sua non carer utilitate, ubi nomen variis difficultatibus implicitum deprehenditur. Placet itaque & mihi hunc servare modum, in quem finem, quam brevissime fieri possit, nominis, priusquam ad rem ipsam fiat transitus, monstrabo originem
Qvod

3

Qvod autem concernit vocabulum Convivium (Sepositis notationibus ineptis, ridiculis & planè inutilibus) dicitur latinis à præp. infsep. con & vivo, convivere, hoc est simul vivere ; lavamur & tondemur & convivimus ex consuetudine id est convivamur. ait Quint lib. i. Cui derivationi etiam favet vir, prudentia & eloquentia inter Romanos sine controversia princeps Cicero, cum in de Sen. cap 13 ita docet, majores accubationem amicorum, quia vitæ conjunctionem habent, convivium nominarunt. Ad originem vocis cognatæ συμπόσιον cum respicimus à Græcis eam ortam & usurpatam constat, qui συμπόσιον ex σὺν & πίνω bibo composuerunt, πίνω vero tanquam à πίνω poto. Hinc πόμα, potio, pro eodem scribitur & πῶμα apud Euripidē. Usurpatur συμπόσιον non tantum simpliciter de compotatione, sed etiam compotatione quadam convivali, ut apud Plut. Sym. lib 7. deprehendimus ista : κοινωνίας καὶ σπερδῆς καὶ παιδᾶς καὶ λόγων καὶ περίξεων τὸ συμπόσιον. Di-

4
vinus iterum Plato dicit alicubi: Εἰς αὐτὸν
τὸ ἀγαίοντες τῷ λόγῳ καὶ καπηλίνατες, καὶ
συμπόσιον τῶν ὁσίων κατασκευάσαντες. Pro eo
qvod hic ait συμπόσιον κατασκευάσαντες,
exponetiam posset συμπόσιον συναγαγόντες,
teste Atheneo. Interdum συμπόσιον i-
psum convivii locum designat. Ali-
as συμπόσιον librum seu libellum appell-
larunt, in quo convivium à qvibusdam
agitatum describitur. Plut. init. sypos.
Sunt & multa alia συμπόσια significata,
qvæ huc accessere.

2 Ita nominis evolutionem simplici
forma adumbravi, & quantum ingenio
ad leqvi potui. Conducit itaque hanc
ipsam doctrinam proprius lustrare, ubi
notandum, qvomodo cum humanitatis
officiis mutuò se divincire voluerint
mortales, inde à primis temporibus
varia conviviorum genera inter ipsos
sint instituta, tam publica qvam privata.
Potissima eorum sunt deducta à qvinqve
primariis vitæ humanæ aëtibus, sunt
verba Joh. corr. Dieter. Antiqu. Bibl. in
me-

memoriam nempe nativitatis, educationis, muneris suscep-
 ti, matrimonii, & obitus, Natalitia sua celebrabant im-
 mediate post partum, unde puerpera-
 lia dicta, quæ singulis annis, recurrente
 die natalitiorum repetita sunt, & apud
 Ægyptios, Persas, Judæos, Græcos, Ro-
 manos & Germanos usū recepta. Ita
 hi prisci eum diem, quo usuram lucis
 hujus acceperunt, multis laudibus præ-
 dicare, festivisque conviviis celebrare
 consueverunt. Singulari veneratione &
 honore, Persæ cum primis, ut proditum
 est, eum prolequebantur, qui inter so-
 lennes epulas, indulgebant genio, car-
 nem Camelinam & eqvinam appone-
 bant, & apparatu splendido magnâque
 ferculorum pompâ utebantur. Unde
 Herodotus lib. I. Ημέρην ἀποσέων μάλισται
 ἐκείνην πρᾶν τομίζοσι, τῇ ἐκαστος ἐγένετο, ἐν
 ταῦτῃ δὲ πλέω δῶσι τὴν ἀλλων δικαιῶσι ταυτούς
 τιθεοθεῖ, εν τῇ δὲ οἱ ἐνδαιμόνες αὐτῶν θῦν καὶ
 ἰππον, καὶ κάμηλον, καὶ ὄντα τρεχούσας ὄλγας
 ὅπλας εν καμίνοισι, οἱ δὲ πέντες αὐτῶν τὰ
 λεπτὰ τὴν περβάτων περιθίασι. Huc re-
 spicit

spicit dum meminit Sapientissimus Ro-
manorum Seneca lib 2. cap. 28. qvod
tempestiva filii convivia, pater deterior
filio castigat. Ad hæc referenda
sunt illa , qvæ in sacra scripture me-
morantur de Herode natales suos
celebrante atque de hujus qvidem fe-
stivitate Matth. agit cap. 14. Qvod et-
iam celebritas qvædam obtinuerit in
ablaestatione, præclarum exemplum no-
bis ob oculos sifit sacra Historia in
Genesi cap. 21. v. 8.

וועש אבראַהָם
משתורה גִּזְוֹלָ בְּיֹם הַגָּמְלָ אֶת זִקְחָ
*Et fecit Abraham convivium magnum
in die ablactari Isach. Apud Judæos in
hujusmodi conviviis mos erat inter e-
pulandum, Patrem domus, integrum
panem cum sale apponere, eundem
qve incidere, incilum deponere, deposi-
tumque utrisq; manibus consecrare;
Qvibus peractis cereale illud donum
in partes divisum, sali apposito immisit,
ac postmodum sine ullâ mora absq; ve
sermone ori intulit, cum alias preces
iterandæ fuissent. Epulando omnes*

fin-

7

singulari modestia sese præbuerunt at-
tent, ut qvi in conspectu DEI federent,
ceu de illis memoratur qvi ex proven-
tus decimis comedenterunt Deut. 14. v. 23:
Et comedes in conspectu Domini
DEI tui. Has ceremonias in conviviis
Judæi probè observarunt, multasqve
alias, qvas brevitatis causa recensere
nolo. Et sane laudem mererentur, si ex
pio sinceroqve profectæ fuissent animo.
Sed(proh dolor) in his ut in reliquis o-
mnibus externa spectant opera, virtu-
temque omnem & dignitatem in ipsis
collocant verbis, qvibus recitatis offici-
cio suo se defunctos putant. Atque hac
occasione id indigitamus qvod Historio-
graphi, Romanis priscis hoc testimoniu-
perhibent, illos indies epulas qvinque
vicibus adiisse, qvod duo apparatus fu-
erint ordinarii, prandium & cœna, cæ-
teri pro liberis qvi non dum ex ephebis
excesserunt, & pro colonis gravi labo-
re qvi vexati fuerunt. Luce oriente fru-
stum panis vino immersum loco jenta-
culi capiebant, cum tamen alii omitte-
bant.

bant vinum. Hinc digna observatu sunt
Senecæ verba Epist. 83. qvibus de se ipso
mentionem facit. Non multum mihi
ad balneum supereft, panis deinde sic-
cus, & sine mensa prandium, postqvod
non sint lavandæ manus. Tempore
meridiano prandium pransoribus ap-
posuerunt. sed Prandum apud omnes
non fuit usitatum, ditiores, & qvi lau-
tioris fortunæ erant, prandia solennia
instituebant. Unde Horatius lib. i. Ser.

*Pransus non avidè quantum interpellat
inani*

Ventre diem durare domesticus otior -- Et.

Cœnas qvoq; delicatas & splendido ap-
paratu præparabant, & præcipue illi qvi
luxuriæ dediti fuere. Sic de Domitiano
legitur, qvod magna ferculorum pom-
pâ epulabatur, totumque diem corpori
cibis saginando tribuerat. Veteres etiam
ab ovis inceperunt, pomis finem in-
posuerunt, inde vetus adagium: ab ovo
usq; ad mala. Hæcce convivia de qvi-
bus jam verba fecimus, boni nunquam
sunt

sunt aversati, vel tempore Veteris aut etiam Novi Testamenti. Qvin potius & alios ad se invitarunt, &, ab aliis invitati, se ipsos stiterunt, sicut & ipse Christus convivio alios excepit, & ad aliorum convivia accessit, teste Historia Evangelica.

MOMENTUM II.

Sic paucis pro ratione instituti, de variis generibus conviviorum apud veteres actum est, jam subjungamus primum de modo discumbendi. Veteres convivas hospitio excepisse, domumq; deduxisse, neque eo modo mensæ asseditisse, (ut nunc receptum est) sed lectos discubitorios habuisse, variis ex testimoniis tam ex sacris quam profanis compertum est. Nam lecti priscis temporibus ex collectis frondibus & herbis conficiebantur, quidam à legendis seu colligendis stramentis deducunt, unde nomen lecti inditum esse volunt. Idem mos viguit apud Judæos in tabernaculorum

lorum festo, qvi frondes amputarunt ex arboribus qvibus construebant casas, ubi epulis vacarent. Sic sancti Patriarchæ in nuda terra qvandoque confederunt: cui opinioni calculum quoque addit Marc. cap. 6. v. 39. dicendo, Christum pavisse populum ἐπ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. Sed potissimè videtur lectus promanare à λέκτῃ lectus, à verbo λέγω cubare facio, inde lectisternium & lectica. Sed non mansit diu vulgaris iste modus vivendi, sed brevi intervallo immutatur, & invalelcente hominum luxuriâ successit mollior accubatio, nam homines opibus gaudentes, ex plumis avium variarum lectos habuerunt, & quasi desiderii flama ardentes, in aureis lectis textili opere magnifice pietis, cubuerunt. Talem lectum procul dubio adferebant ministri Saul, cum ipse se solo erexit, in qvo haud levi dolore affectus jacuit, superque eodem sedit, ut videre est I. Sam. 28. v. 23. Prophetæ etiam Ezekielis verba 23. v. 41. de simili

simili toro accipienda esse evadet loci analogia: Sedisti in lecto pulcherrimo & mensa ornata est ante te. Qvibus nihil aliud indigitare videtur, qvam culationem in lectis eburneis, qvi & ideò aurei atque argentei dicti sunt, qvia strati erant tapetibus auro & argento eleganter intertextis. Ita etiam intelligendus est Theocritus, qvi lectum Adonis argenteum appellat Synechdochice. Mos autem erat pristinis temporibus in Cœnaculis tres hujusmodi lectos satis accuratè dispositos habere. Intimus mensam tangens *Sponda* dicta, inde Poëtarum Princeps Virgilius Æneid. lib. I. ait.

Aulæis jam se regina superbis

Aurea composuit spondæ mediamq; locavit:
Exteriori lecto parietem respicienti *plutei* nomen erat, cui opinioni calculum addit. Svet. cap. 26. inqviens *Cœnanti*, modo ad pluteum modo ad pedes stare succinctos linteos passus est. Medius singulari nomine non gaudebat Triclinii nomen adeo deductum est, ex hoc trium lectorum usu. Adhibitis lectis, mensam qvoq;

admoverunt, qvæ olim quadrata, sed posteris rotunda arridebat. Nec tamen erat perfectè rotunda, sed ex iis qvæ ἡμικύκλια vocabantur ut describit Julius Pollux lib. 6. citante Kippingio, hoc est instar lunæ dimidiatae. Id vero hic observandum est homines plebejos tripedem mensam è vulgari ligno habuisse. Qui vero opibus affluebant è ligno pretioso citrino, aliove, teste Plin. lib. 13. cap. 15. Sicut autem extra dubium est morem hunc satis antiquum obtinuisse inter orientales & alios; ita hic observandum convivatores hosce non sedisse, verum ad mensam intorulis & lectis cubuisse, & primum quidem, superiorem partem corporis in sinistrum latus reclinasse, ut dextrâ liberâ cibum caperet, caput leviter erexisse, dorsumque substratis pulvinaribus modicè elevasse, ut pedes ponè tergum secundi protenderet. Secundum, caput ad sinum & umbelicum primi inclinasse volunt. Atq; ut secundus sinu primi exceptus est, ita tertius secundi & quartus tertii. Hinc manifestè

liquet

liqvet, qvomodo unus discipulorum.
 Christi accubuerit in finu Christi, Joh. 21
 v. 20. ἀνέπεσεν καὶ τῷ δεῖπνῳ οὗτος τὸ σῆνον
 αὐτοῦ. Certe istum jacendi decumben-
 dique morem inter epulandum, sæpè
 observatum esse constat ex Joh. 13. v. 23.
 ubi Simon Petrus ab occipite servato-
 ris accumbens, non commodè cum i-
 pso de proditore colloqui potuit, ut-
 pote qvi super caput Christi prospexit,
 innuitqve recumbenti ad pectus JESU,
 ut scilicetaretur qvis esset de quo loque-
 retur. Qvo fiant hæc planiora, placet
 huc transcribere Thomæ Goodwini ver-
 ba ex suo *Mose & Arone* pag. m. 220.
 Mensam in medio locatam lecti circui-
 bant vel duo, vel tres, vel etiam plures ra-
 tione convivarum, super qvibus singulis
 cubuerunt vel tres vel interdum quatuor,
 raro aut nunquam plures. Qvando qvis
 recumbebat Lecto, superior pars corpo-
 ris sustulta sinistro cubito, inferior pars
 extensa lecto qviescebat. Ubi vero mul-
 ti lectos occupabant, supremus capite
 lecti repositus, pedes suos adtergum
 fe.

secundi de misit, eadem positura discubuerunt & tertius & quartus, singulis caput sinu alterius recondentibus. Anne & qvomodo illa phrasis Lnc. 16. recumbere in siuu Abrahæ, ex his possit lucem accipere, fortè patebit in colloqvio publico bono cum DEO. Ita obiter libatis illis, qvæ sunt de veterum lectis & modo discumbendi, jam ad ritum lavandi enucleandum properabimus.

2. Veteres cum in lectis discumbentes epularentur, semper manus pedesq; lavabant aquâ, ne stata illuvie infuscarent, spiritus autem vitales refocillarentur, fuit illa non turbida vel fœtida, qualis illa est, qvâ sordes ablui solent, sed pura & clara, qvæ adhuc nulli usui fuit adhibita. Exempla plurima sacer codex subministrat Lnc. 7. v. 44. ῥδωρ ὅπι τὰς πόδας μετὰ οὐκ ἔδωκας: αὐτὴν δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξε με τὰς πόδας, καὶ ταῖς θεραπεύτης κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαζε & Marc. 7. v. 3. εἰπὼν μὴ πυρινή νίψωντας τὰς χεῖρας ἦκε εἴσοι. Hinc satis liquet veteres deposuisse calceos pedesq; lavasse, qvod etiam Johannes Prophe-

tis

tis excellentior respexerit, dicendo indignum se esse, qvi corrigias salvatoris solveret, qvibus verbis indigitatur, qvanta fuerit Christi dignitas atque majeftas, & Johannis Baptifiae humilitas & modestia. Sic ipfe salvator docto r omnium, more majorum humilitatem suam diſcipulis probavit, lavando eorum pedes, ut legere Joh. 13. v. 4. 5. καὶ πίθησ
 τὰ ἴμάτια: καὶ λαβὼν λεύκου, διέζωσεν εἰαυτούς:
 οἶτε βάλλει υδωρ εἰς τὸν πιπήνα, καὶ πρέξας
 νιώτειν τὰς πόδας τῶν μαθητῶν. Hisce
 præceptis, qvæ scilicet sunt de manuum
 lotione, sive ante cibum sive post cibum
 captum, adeo operam dederunt, ut vix
 Judæum reperiamus, qvi illius obli-
 scatur. Imo tam exqvisitè & ſcrupuloſe
 illud obſervarunt, ut nemo annulum
 in dīgo retinere ausus fuerit, dum id
 ageret, ne qvid impuritatis ſub illo la-
 teret: Si qvis verò annulo non detracto
 mensæ accumberet, idem valeret, ac si
 illotis manibus comedederet,

3. Dum poſtulat conneſſionis & ordinis
 ratio, ut ad expliqāndos unctionis ritus
 de-

descendamus; non possumus negare
 fuisse Antiquorū hunc frequentissimū
 morem, se suosq̄ convivas, non modo ho-
 nestiores & locupletiores, sed etiā inferio-
 ris fortis homines oleo perfundere. Per-
 sarum gentē ex hoc luxus genere notam
 variis exemplis adstrui potest, sufficiat
 in præsentia illud ex Estheræ cap. 2. v. 12.
 Multus sane olim erat usus ungvento-
 rum in regionibus versus orientem
 calidioribus, ut videre est in Historia
 Judith qvæ imperfectura Holofernem,
 priusquam ingressa est unguento faciem
 totam inunxerat. Ejus moris exem-
 plum in N.T. quoq̄ habemus, in mulie-
 re pia qvæ caput salvatoris five Melissæ,
 illo accumbente, inunxit Mar. 14. v3. ἦλθε
 δοῦλη ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρα νάρδος πεπικῆς
 πολυελάτης κήλη. In verborum horum sensu
 genuino in vestigando diu satis Aucto-
 res laborarunt, quam operam hac vice
 nolumus esse nostram. Unctionis menti-
 onem etiam facit ipse Rex Salomon
 in Ecclesiaste suo cap. 9. v. 8. Omni tem-
 pore sancto vestimenta tua candida & oleum
 infus-

*infusum capiti tuo ne deficit; quibus ver-
bis hortatur ad lætitiam. Nec id pigebit
notare, addidisse aliquid cretæ benè præ-
paratæ veteres, quò splendor restitue-
retur, & vestes densiores fierent, qvo-
modo iterum accipiendus locus Marc.
C. 9. v. 3. ὅτα γναΦεὺς ὁπὴ τῆς γῆς ἐδύνα-
ται λευκᾶναι. Sic Hieropsaltes ad mo-
rem gentis suæ & orientalium alludit Ps.
23. v. 5. Ubi non loquitur de simplici
oleo olivarum, sed de ungventis aroma-
ticis, qvibus uncti erant veteres non
necessitatis, sed elegantiæ ac venustatis,
qvin & hilaritatis & voluptatis gratia,
qvamvis si interiora loci hujus perpen-
damus, sermo etiam sit hic Davidi de
oleo interno & spirituali, qvod est The-
ologorum juxta doctrinam, ipse spiri-
tus sanctus cum donis suis. Et Psal.
104. v. 15. profert oleum prodesse ad
faciei inunctionem & illustrationem,
nam illuminare faciem, transfertur ad
DEI clementiam & benignitatem erga
homines judicandam.*

C

4. Et

4. Etiam illud operæ pretium est si-
gnificare, qvomodo lautitias cibosqve
delicatissimos certo modo hospitibus
apposuerint veteres, & hic non com-
munes omnibus convivis sed in partes
distributos, nimirum cuiq; suam por-
tionem panis, carnis, [vini tribuerunt.
Hunc morem usitatum fuisse in convi-
vio Regio Prophetæ Davidis ex pan-
dectis constat 2 Sam. 6- v. 19. 1. Par.
17. v. 3. Sic Elcana sacrificium obtu-
lit Domino, singulisqve partes distribu-
it, sed Hahnæ dedit distributionem u-
nam facierum id est spectabilem. Hu-
jus consuetudinis exemplum habemus
in Iosepho filio Jacobi, qvod fercula
seu portiones certas fratribus singulis
miserit. Huc respicit dominus pro-
ferendo ea verba Luc. 10. v. 42. Ma-
ria elegit ἡ μετέσθιτη, unde singula-
rem perceptura erat voluptatem &
oblefactionem. Hinc qvoqve planus
evadit locus Psal. 16. v. 5. Dominus
pars portionis meæ est: Nam qvemad-
mo-

modum ex veteri familiarum consuetudine, cuique hæredi *meagis* sive portio sua tribuebatur: ita Christus ait; Dominus pars portionis meæ. Ditissimus sum, qvia habeo benignissimum patrem cœlestem, qvi mihi est instar omnium possessionum. Bellaria (utpote poma, nuces, ficus, castaneæ, uvæ & similes hortorum proventus) in conviviis Hebræorum singulis convivis, vasculis argenteis concinnè fabrefactis apponebantur, qvod liqvet ex *Prov.* 25. v. II. qvi loquitur verbum in tempore similis illi est, qvi profert mala aurea in lectis argentcis. Liqvet hoc etiam ex auctoritate Marcialis qvi *Lib.* 5. ait.

*Mense munera si voles secunda,
Marcentes tibi porrigentes uva,
Et nomen pyra qvæ ferunt syrorum
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ.*

5. Ex prudenti ac sollicita rerum gerendarum cura Orientales quoque in suis conviviis videntur constituisse Συμ-

monachos sive Modimperatores, qui ad-
hiberent curam, ne ullus prohiberetur
bibere quod vellet, neve quisquam ultra
vires à proximo invitaretur, vel urge-
retur ad bibendum, sed pro arbitrio in-
ter pocula versari posset. Hi fercula quoq;
distribuerunt, atq; alia ad conviviorum
ornatum spectantia decernere solebant.
Dicebantur alias Magistri, qvod ex Sy-
racide cap. 32. v. 1. colligere licet: *Si sum-
mus Magister convivii es constitutus, ne te
supra alios efferas.* Huic etiam Eloquen-
tiæ parens Cicero favet opinioni: me
vero inquit, & magisteria delectant à
majoribus instituta, & is sermo qvi mo-
re majorum à summo adhibetur Ma-
gistro in pocolo, Nomen Architricli-
ni sortiti sunt, cuius mentionem facit,
Joh. cap. 2 v. 8. Hoc officium qvi ex-
seqverentur, Rex ille magnus Alverus,
in magno quoq; illo & sumptuoso
convivio Susis celebrato, constituit. Hac
in re dissensio est inter Auctores: Qui-
dam Judæos Magisterium illud fortile-
gio constituisse, ac Magistro signum rei
bene

benē gerendæ corollam dedisſe, ajunt. Quidam hoc in dubium revocant, huncq; morem Judæorum nunquam fuisse dicentes. Sed ne ab aliqua parte culpam incurramus, præstat medium iter tenere, fidemque illis habere qvi Auctōribus fide dignis nituntur. Ex hisce allatis concludere licet, horum etiam curæ commissum fuisse, ut gratiarum actio-nes, & benedictiones in talibus convi-viis ritè peragerentur.

MOMENTUM III,

Hisce sic perspectis, postulat ratio methodi, ut etiam, antequam finem hujus exercitii faciamus, paucis de adjunctis agamus. (1) Ex variis scriptis veterum constat, convivia illo-rum ad temperantiam, atque jucundam amicorum conversationem composita fuisse, in quibus nulli invita obtrude-bantur pocula, nullus cibo potuque ob-ruebatur, & sua cuivis libertas permit-tebatur, quo nomine etiam laudatur A-gesilaus Rex Spartanorum, qvi forte in

in conviuio magisterium nactus, pīnē cernæ interroganti, quantum cuique convivarum vīni juberet apponi, respondit: Si multum vini in promptu est, cuius quantum poscet fundito, si parum, aequaliter inter omnes distribue. Utinam talia quoque essent convivia Christianorum, ut Dominus convivii certam poculorum mensuram singulis præcriberet, tum ipsi convivæ non duris imprecationibus se invicem ad bibendum invitarent & cogerent. Sed (quod dolendum) monstrum illud horrendum crapula summum obtinet locum apud omnes Christianos, & ita vires exerit ut lues Epidemica, Incumbit itaque omnibus præcepto Tertulliani obtemperare lib. 2, cap. 29. Editur à Christians quantum esurientes capiunt, bibitur, quantum pudicis est uile, ita saturantur, ut qui memores sint, etiam per noctem sibi adorandum esse DEUM, ita confabulantur inter se, quasi Dominum presentem habeant, qui audiat.

3. Antiqui Etiam illum finem in suis conviviis sibi propositum habuerunt

ut & honestæ recreationi & lætitiae
consulerent. Et non satis erat mensæ,
vario ciborum genere refertæ, in lectis
affidere, sed unâ cum voluerint, tam
aures demulcere, quam ventrem exsa-
turare, citharædos atq; pueros cantores
qui cantibus perstreperent more con-
vivantium adhibuerunt. Cui opinioni
etiam adstipulatur Varro apud Noni-
um, citante Kippingio. *In conviviis pu-
eri modeste cantillarunt carmina antiqua,*
*in quibus erant laudes Majorum, & assa
voce & cum tibicine.* Sic dulcissima avena
canit Virg. lib. I. Æneid. pag. 195. de con-
vivio Didonis: *Cithara crinitus Jopus per-
sonat aurata.*

4. In his conviviis suis, Veteres se
non tam potu & cibo quam mutuis
colloquiis oblectaruunt. Hunc morem
Persæ servarunt cum primis; qui inter
potandum seriis dissertationibus se exer-
cuerunt. Ita etiam Græcorum atque
aliorum consuetudo fuit, in conviviis
doctos sermones proponere. De Salca-
mone sapientissimo & Rege Hiratno

Ty

Tyriorum legitur, qvod problemata & qvæstiones ænigmaticas proposuerint: ut is, qvi palmam obtinebat pecuniæ summam præmii loco haberet. Exemplum qvoç harum honestarum conversationum suppeditat sapientiæ Magister Seneca Epist. 64. ajens! Varius nobis sermo fuit in convivio, nullam rem usqve ad exitum adducens, Sed aliunde ex alio transfiliens. Lectus deinde liber Q. Sextii patris, magni. &c. Multa alia exempla fide digna Historiographi commemorant, qvæ adhuc essent in medium proferenda, nisi propositi ratio vetaret adferre eadem.

5. Cum prisci suis temporibus honestos adeo sermones, literata colloquia, & ad singula vitæ genera redundantes utilitates in suis conviviis protulerunt; qvanto magis nobis Christianis militantibus sub vixillis Minervæ incumbit, nostra convivia, nostrosque conventus instituere disqvisationibus jucundis venustisq;. Sed (proh dolor) hisce ærum-

æruminosis temporibus, venenato antiqui serpentis morsu mentes literarum sectatorum miserè sauciatae, læsæ, atq; infectæ sunt, ut proclives magis sint, ad inchoandas contentiones, & actiones aliorum utut innocentes carpendas, quam ad conciliandas vel confirmandas amicitias veteres, & explicandas res dubias atque proficuas. Proinde omnes nos Musarum alumni virenti hoc ævo, operam dabimus, ut nefanda scelerum semina, uberrimosq; vitiorum provenitus, veluti dirum lethiferumque Basili- scum, evitemus, ebrietatem fugiamus ædificationem in liberalibus artibus quæramus, quo tempus nobis concessum, ceu donum nobis cœlitus de- missum, constanti sollicitudine & alacri animo, in laudem DEI, nostrum, & proximi cuiuscq; commodum, usurpare queamus.

*Gloria sit Patri, Filio, & Spiritui
Sancto in secula seculo-
rum!*

D

Dum

Litteris & moribus Politissime atque
egregio Juveni,

DOMINANICUS. CLEMENTI THELAO,
Hernodia-Angermanno,

Fautor & amico honorando, publice de He-
braeorum Convivis docte differenti.

Dum scandis cathedram Tibi sic mea gan-
dia testor,

Quamvis sit facilis nulla Camœna mibi.
Dogmata Castalidum per volvis mente sagaci,

Et convivandi jura vetusta doces,
Ingenium sic perge tuum mentemque polire,

TE LAUS signabit, fertaque Apollo dabit.
Cœlesti in patriâ, convivia dum celebrantur,

Ta fruere aternum nectare mellifluo.
gratulatur

O LAUS MEDELLIN.

Excellam rupem Parnassi scandere montis
Qui cupit, haud metuat multa ferenda pati,
Sed properans pergat, faciem nec vertat in orbem

Præmia vincenti, summus Apollo dabit.
Hoc quoq; novisti Respondens docte THELAE,

Et satis hæcce docet florida charta tua.
Macte animo, nec te sudor deterreat ullus,
Successus tribuet sie DEUS ipse tibi!

Quod ex animo vovet
CHRISTOPHORUS HORNAEUS.

Angerm.

Non minus icite & eleganter quam vere
Poëtarum decor Hesiodus omnes omnino
Juvenes & Adolescentes cultiori literaturæ de-
ditos ad literarum studia excitat; Non semper
est *Aëtas inquit componere nidos.* Qvâ sen-
tentiâ hoc commonefacere voluit, qvod au-
dioſa Juventus à teneris ungiculis idoneum
tempus malè ſibi eripi non patiatur, ſed in-
genium literarum ſtudiis, exerceat: qvod ali-
ter facientes progressu temporis à perpetuis
qverelis non abſtinebunt. Tu Pereximie
Dñ, Respondens Praeceptor Chariflme, bene
tecum hoc perpendiſti cum inchoatos nidos
exſtruere non deſtitisti, & ingenium tuum e-
gregiis à primis annis ſtudiis excoluisti, o-
mnes ſumptus ſano conſilio literis tribuisti,
omnes moleſtiarum Myriades muſarum cul-
toribus inevitabiles, iuſracto animo tolerasti,
eaqve de cauſa varias lucubrations egisti, ut
ea qvæ in ſtudiorum ſubſidia conſeruentue
optimè locata exſtimasti, & hoc verum eſſe
ſatis oſtendit hæc tua diſſertatio proprio Marte
elaborata, quâ gaudium omnibus cordatis,
& cognitione & familiaritate fida tibi junctis
confers ac præbes. Et ſiquidem Dn. Respondens
totus in id intentus eras, ut melioribus ſtu-
diis imbutus DEO Patriæque ritè aliquando
inſervirem: idcirco nec debui aliter nec po-
tui

tui qvin tibi hâc data occasione pro mōre ad-
gratularer, vovens insuper velit DEUS O. M.

omnibus tuis conatibus sua gratia adesse,

Ita animum declarare def-
derapit

JODOCUS Fesing.

In Martis costris qui non animosior armis,
Pro Patriæ laribus conspergit sanguinedextrā,
Turpis inopsque simul rerum quas flagitae usus,
Nomine vix notus, complebit tempora viræ.
Interea virtus dominatur honore coruscans,
Cultoremque sui promtè defendere pergit.
Æterna quarenſ Præcomia Sympatriota
Famæ, constituit multum exanflare laboris,
Quicquid Obstiterit totum juvenilibus annis,
Amputat, ut monstrat sua dissertatio docta,
Egregie pingens ſhumantia pocula patrum.
Mæſte ergo, cæpum filum pertexere perge,
Et lauro digne cinget tua tempora Apollo,
Quas certe accipiet lata Hernosandia vocas.

Tenui lieet crena gratulabun-
dus scripsit

DANIEL J. STECKSENIUS
W. Bothn.

